

Nr 65

Utlåtande i anledning av motion om ändring av bestämmelserna om införsel av djur.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 463 av herr *Wachtmeister*.

I motionen hemställas

»att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:ts begära sådan ändring av veterinära införselkungörelsen, att införseltillstånd må vägras 1) om arten av det djurslag som avses ej entydigt angivits, 2) om hänsyn till djurartens sällsynthet i annat land eller andra internationella synpunkter så kräver».

Över motionen har utskottet på sätt föreskrives i § 46 riksdagsordningen inhämtat utlåtande från veterinärstyrelsen och statens naturvårdsverk.

Gällande bestämmelser

Kungl. Maj:ts kungörelse den 21 november 1958, nr 551, med vissa bestämmelser till förebyggande av djursjukdomars införande i riket m. m. (*veterinär införselkungörelse*) har enligt 1 § till syfte att förebygga att genom införsel av djur och vissa andra varor djursjukdomar, som är smittsamma eller kan nedärvas, inkommer i riket eller här vinner ytterligare spridning. Härjämte åsyftas att hindra för rikets fauna skadlig inplantering av utländska djurarter. Med djur avses i kungörelsen däggdjur, fåglar, sköldpaddor, fiskar och kräftor med undantag av havskräftor. I 5 § stadgas att införseltillstånd må vägras endast där så prövas nödigt för tillgodoseende av det i 1 § angivna syftet.

Efter ändringar i kungörelsen år 1966, 1967 och 1969 (SFS 1966: 289, 1967: 383 och 1969: 342) föreskrivs i 6 § tredje stycket, att i ärenden rörande tillstånd till införsel för utplantering skall samråd ske med fiskeristyrelsen såvitt rör fisk, fiskrom eller kräftor samt med statens naturvårdsverk såvitt rör annat djurslag eller ägg.

Motionen

Motionären anför att veterinärstyrelsen i ett nyligen inträffat fall med anledning av bestämmelserna i veterinära införselkungörelsen ansåg sig nödsakad medge import av »dvärgugglor» till en burfågelfirma trots natur-

vårdsverkets avstyrkan och trots att man inte kunnat få klarhet ens om vilken fågelart det rörde sig. Vetenskapen känner nämligen icke till någon art med namnet »dvärguggla», framhåller motionären.

Episoden har enligt motionären blottat två brister i veterinära införselkungörelsen. Han anser sålunda, för det första, att som villkor för att en införselansökan över huvud taget skall behandlas bör uppställas krav på att sökanden på ett otvetydigt sätt angivit det vetenskapliga namnet på den djurart ansökan gäller. För det andra bör även internationella naturskyddssynpunkter beaktas, så att hänsyn till andra länders fauna må kunna motivera ett avslag på en ansökan om tillstånd till införsel. Det kan ju knappast anses tilltalande, om vi i vårt land genom att tillåta handel med sällsynta djurarter äventyrar effekten av skyddsåtgärder för samma arter i deras hemland, framhåller motionären.

Motionären pekar på att man, som nämnts, i det aktuella fallet inte kände till arten. Enligt motionären kan emellertid rent allmänt sägas, att alla småugglor överallt är så sällsynta, att ingen handel med dem bör uppmuntras. Han framhåller att med sådan handel följer boplundring och olaga fångst. Motionären anser det därför högeligen önskvärt, att veterinärstyrelsen får befogenheter att avslå införselansökningar i flera fall, än som nu är möjligt.

Vikten av den internationella sidan av saken vill motionären ytterligare understryka genom en hänvisning till internationella fågelskyddsrådets (ICPB) Europakonferens i Ungern 1968, varvid enhälligt antogs bl. a. följande resolution:

2. SKYDD FÖR ROVFÅGLAR OCH UGGLOR

ICPB:s Europakonferens 1968

Konstaterar att rovfåglar och ugglor står inför en högst oroväckande nedgång.

Rekommenderar berörda regeringar

att som en brådskande angelägenhet genom lagstiftning

a) ge alla rovfåglar och ugglor — utan undantag, inkl. deras bon och ägg — lagligt skydd hela året

b) förbjuda export och import av alla rovfåglar och ugglor samt deras ägg, med undantag för sådan ut- och införsel som sker på licens; sådana licenser skall utfärdas av regeringen själv och bara av skäl som godkännes av ifrågavarande regering

att större ansträngningar görs för att genom upplysning och utbildning av allmänheten skapa bättre förståelse och uppskattning av dessa fåglars ekologiska roll och estetiska värde inte minst genom utnyttjande av moderna massmedia, särskilt radio- och TV-program.

Remissvaren

Veterinärstyrelsen och *naturvårdsverket* ställer sig positiva till motionärens önskemål om att internationella naturskyddssynpunkter bör beaktas vid införsel av djur. Båda remissinstanserna anser emellertid att man, innan ytterligare åtgärder vidtas, bör avvakta resultatet av överläggningar som planeras att hållas mellan bl. a. veterinärstyrelsen, naturvårdsverket, riksmuseet och Svenska naturskyddsföreningen rörande det av motionärerna berörda problemet. I båda remissvaren erinras vidare om att problemen i fråga behandlats av Internationella naturvårdsunionen (IUCN) i ett särskilt konventionsförslag, som syftar till att skydda sådana djurarter, som genom kommersiell rovdrift hotas av utarmning. Såväl veterinärstyrelsen som naturvårdsverket har ställt sig positiva till syftet med denna konvention. Svensk anslutning till konventionen har för närvarande inte kunnat förordas på grund av utformningen av vissa avsnitt i konventionen.

Veterinärstyrelsen framhåller i sitt remissvar att styrelsen med införselbestämmelsernas nuvarande utformning skall, om inte införseln avser utplantering eller offentlig förevisning, endast ta hänsyn till smittriskerna. Från denna synpunkt är styrelsen beträffande fåglar endast intresserad av att med hänsyn till risken för införande och spridande av papegojsjuka och Newcastle disease samt i vissa fall salmonellos få veta om det rör sig om papegojfåglar, hönsfåglar eller vissa sjöfåglar. Endast från denna synpunkt har styrelsen då så befunnits nödvändigt inhämtat kompletterande uppgifter från importören. I det i motionen anförda fallet med dvärgugglorna har styrelsen inte ansett att det för bedömning av ansökan var nödvändigt avkräva sökanden det exakta vetenskapliga namnet på djuren. Införandet av sådana krav blir däremot automatiskt följden vid bifall till motionärens yrkande på sådan ändring av införselkungörelsen att även internationella naturskyddssynpunkter beaktas. Styrelsen anför vidare att den i yttranden till jordbruksdepartementet den 23 november 1967 och den 21 oktober 1969 över IUCN:s konventionsförslag uttalat sin anslutning till förslaget syfte. Styrelsen har därvid anført att det även från smitt- och djurskyddssynpunkter synes föreligga anledning tillstyrka en överenskommelse av föreslagen innebörd.

För att inför den planerade överläggningen få belyst i vilken omfattning import förekommer av djur som hotas av utarmning har styrelsen sedan någon tid i samförstånd med naturvårdsverket begärt och erhållit verkets yttrande över införselansökningarna även då det inte varit fråga om utplantering och trots att införselkungörelsen i sin nuvarande form inte medger veterinärstyrelsen att vägra införsel på grund av naturskyddssynpunkter. Hittills har styrelsen i ett par fall medgivit införsel mot naturvårdsverkets avstyrkande (»dvärgugglor», berguvar).

Under hänvisning till det sagda säger sig veterinärstyrelsen inget ha att

erinra mot motionärens önskemål om ändring av veterinära införselkungörelsen så att hänsyn får tagas till risken för utarmning av vissa djurarter. Bedömningen från denna synpunkt bör i så fall ske av naturvårdsverket, vilket nödvändiggör utvidgning av kungörelsens föreskrifter angående veterinärstyrelsens samrådsskyldighet. En ändring av nyssnämnda innebörd medför enligt styrelsen automatiskt tillgodoseende av motionsyrkandet om angivande av vetenskaplig beteckning på den djurart som ansökan gäller. Om ändringen inte kommer till stånd avstyrker veterinärstyrelsen bifall till sistnämnda yrkande.

Då den planerade överläggningen mellan berörda myndigheter m. fl. avser att ge ytterligare synpunkter på behovet och utformningen av åtgärder i motionens syfte synes det emellertid lämpligt att resultatet av dessa överläggningar avvaktas innan beslut fattas i ärendet, framhåller veterinärstyrelsen avslutningsvis.

Naturvårdsverket påpekar inledningsvis att det i 6 § tredje stycket veterinära införselkungörelsen föreskrivna samrådet endast avser det fall att avsikten med införseln är att utplantera importerat djur. Något samrådsförfarande är ej föreskrivet om införseln sägs ske för annat ändamål än utplantering. Naturvårdsverket har emellertid ansett det angeläget att få möjlighet att bedöma även sådant fall av införsel som ej sker i direkt syfte att utplantera djur, men där risk för indirekt spridning av en ny djurart i naturen föreligger. Sådan risk förekommer om djur som införts för annat ändamål, exempelvis för att hållas som sällskapsdjur, rymmer. Följden kan i värsta fall bli etablering av en djurart som kan tränga undan någon av landets inhemska arter eller ge upphov till allvarliga och svårbemästrade skadeverkningar på jord- och skogsbruk eller liknande näringar, en utveckling som självfallet måste så långt möjligt undvikas. Av angivna skäl samråder numera veterinärstyrelsen med naturvårdsverket i fråga om införsel av djur. Verket samråder i sin tur med riksmuseet, Svenska naturskyddsföreningen och Svenska jägareförbundet. Naturvårdsverket framhåller att detta samrådsförfarande gett erfarenheter beträffande såväl omfattningen som karaktären av de aktuella problemen. Den genomgång av hela problemkomplexet, som veterinärstyrelsen med deltagande av nämnda organ skall hålla, kan enligt naturvårdsverket förväntas leda till bl. a. förslag om ändring i veterinära införselkungörelsen.

Utskottet

Veterinärstyrelsen kan med stöd av veterinära införselkungörelsen vägra införseltillstånd beträffande djur och vissa andra varor om det anses nödigt för att förebygga att djursjukdomar, som är smittsamma eller kan nedärvas, kommer in i riket och här vinner ytterligare spridning. Härjämte kan införsel vägras för att hindra för rikets fauna skadlig inplantering av utländska djurarter.

I motionen anføres att ett inträffat fall blottat två brister i veterinära införselkungörelsen. Motionären anser sålunda att det, för att veterinärstyrelsen skall ha fullständig vetskap om vilken djurart en ansökan om införsel gäller, bör uppställas krav på att sökanden på ett otvetydigt sätt angivit det vetenskapliga namnet på djurarten. Vidare bör enligt motionärens mening införselkungörelsen medge att också internationella naturskyddssynpunkter beaktas, så att hänsyn till andra länders fauna skall kunna föranleda avslag på ansökan om tillstånd till införsel. Motionären hemställer att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär sådan ändring av veterinära införselkungörelsen att nämnda önskemål tillgodoses.

Veterinärstyrelsen och naturvårdsverket instämmer i motionärens önskemål om att internationella djurskyddssynpunkter bör beaktas vid införsel av djur. Utskottet vill för sin del också framhålla att det är angeläget att införselbestämmelserna i fråga om djur utformas så att de bidrar till att förhindra att andra länders fauna utarmas.

Som framgår av den föregående redogörelsen har problemet med att vissa djurarter hotas av utarmning genom kommersiell rovdrift uppmärksamats i internationella sammanhang, och Internationella naturvårdsunionen har i ett särskilt konventionsförslag framlagt förslag till skyddsåtgärder. I vårt land kommer man att genomgå hela problemkomplexet under överläggningar som skall hållas mellan bl. a. naturvårdsverket, veterinärstyrelsen, Svenska jägareförbundet och Svenska naturskyddsföreningen. Naturvårdsverket anför att denna genomgång kan förväntas leda till bl. a. förslag om ändring i veterinära införselkungörelsen. Med hänsyn till vad sålunda upplysts anser utskottet det lämpligt att resultatet av ifrågasvarande överläggningar avvaktas innan åtgärder i enlighet med motionsyrkandet övervägs.

Veterinärstyrelsen har framhållit att en ändring av veterinära införselkungörelsen så att hänsyn får tas till risken för utarmning av vissa djurarter automatiskt kommer att tillgodose motionsyrkandet om angivande av vetenskaplig beteckning på den djurart som en införselansökan gäller. Med hänsyn härtill synes detta förslag böra behandlas i samband med att nämnda fråga övervägs. Inte heller detta yrkande bör därför föranleda någon riksdagens åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet

att motionen II:463 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 oktober 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Svante Kristiansson (s), Åkesson (fp), Ebbe Ohlsson (m), Erik Jansson (s), Berglund (s) och Nils Nilsson (cp);

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Ekström (s), Sundelin (s)*, Tobé (fp), Hedin (m), fröken Anderson (s), herrar Hammarberg (s) och Josefson i Arrie (cp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.